

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Румяна Николова

относно кандидатурата на д-р Тея Сугарева-Савова

за заемане на академична длъжност *„Доцент по режисура за драматичен театър“*

в област на висшето образование 8. Изкуства, професионално направление

8.4. Театрално и филмово изкуство,

научна специалност *Театрознание и театрално изкуство,*

обявен в ДВ, бр. 37 от 2 май 2025 г.

Д-р Тея Сугарева е завършила НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, където последователно придобива бакалавърска (2012), магистърска (2013) и докторска степен (2017). Нейната дисертация е на тема „Режисьорската практика в България през 80-те и 90-те години на ХХ век – между драматургията на абсурда и естетиката на модернизма“, под ръководството на проф. Снежина Танковска. От 2017 г. работи в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, където в момента е главен асистент и преподава актьорство и режисура. Тя има специализации и участия в международни програми, включително в САЩ в Hangar Theatre (Итака, Ню Йорк), както и в рамките на Directors Project към Drama League. Това международно измерение в образованието ѝ обогатява професионалния ѝ профил и създава ценна връзка между българската и световната театрална практика.

В НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ д-р Сугарева води курсове по режисура и актьорско майсторство, автор е на програми като „Интерактивен физически театър“ и „Методологии в постановъчния процес“. Била е асистент-режисьор и режисьор на дипломни спектакли, сред които „Аргонавтика“, „Любов и информация“ и „Вик на прокълнати“. Водила е работно ателие „Срещи в аванс: Райнер Вернер Фасбиндер“ със студенти по актьорско майсторство. Нейната педагогическа работа се отличава със стремеж към колаборативен подход и към изграждане на критическо мислене у студентите. В последните години тя активно съчетава преподаването с

научноизследователски проекти, като демонстрира способност да въвежда студентите в съвременните театрални процеси.

Д-р Сугарева има значима научна продукция, включваща монографията „Между драматургията на абсурда и естетиката на модернизма: режисьорската практика в България през 80-те и 90-те години на XX век“ (2021), както и редица студии и статии. Сред по-важните ѝ публикации са: „Трансформации на зависимостта на режисьора от драмата в театралната практика на Стоян Камбаров“ (Studia Litteraria Serdicensia, 2025), „Театърът като процес на себепознание и израстване: Педагогическият подход на проф. Снежина Танковска в актьорското обучение за драматичен и танцов театър“ (Годишник на НАТФИЗ, 2024), „Навлизането на „абсурдното“ в българската драма чрез съвместната работа между режисьорите и драматурзите“ (Слово и памет, Сборник доклади от Осемнадесетата национална конференция за студенти и докторанти, 2016). Тези публикации са представени и за участие в конкурса. В тях се наблюдава задълбочено проучване на изследователския проблем.

Тея Сугарева участва активно в национални и международни конференции (в България, Унгария и Сърбия), където представя доклади в различни тематични полета като напр. младото поколение български режисьори от първите две десетилетия на XXI век, драматургията на Бертолт Брехт, значението на проф. Снежина Танковска за новите поколения в театъра и др. Нейната научна дейност свидетелства за трайна ангажираност с театралната теория, история и педагогика.

Професионалната режисьорска кариера на Тея Сугарева започва през 2012 г. и включва над двайсет проекта в различни театри, в радиото, както и в независими пространства. Тя е режисьор на спектакли по класически текстове, върху съвременна драматургия, както и на авторски проекти.

Сред постиженията ѝ са представленията: „Робин“ (2013, награда „Икар“ за дебют), „Покана за вечеря“ (2014, Театър „София“, номинация „Аскеер“ за режисура), „Вапцаров: Песни за човека“ (2019, награда на публиката на „Друмевите театрални празници“), „Момчето на последния чин“ (2022, Драматичен театър - Благоевград) и авторският проект „От какво се страхува Вирджиния Улф?“ (2024, Сдружение „Енсо“ и I AM STUDIO).

Творческият ѝ профил съчетава работа върху класически и съвременни текстове с интерес към документалния и колаборативен театър. Способността ѝ да изгражда сценично пространство, точен ритъм и да съчетава естетически експеримент с достъпност я правят едно от водещите имена на новата режисьорска генерация.

В рамките на конкурса д-р Сугарева представя три постановки, които са представителни за режисьорския ѝ подход към драматургичната основа и представят три различни типа взаимодействие между автор и режисьор.

„Покана за вечеря“ (2014, Театър „София“) е спектакъл по пиеса на Оля Стоянова, която активно участва в постановъчния процес, така че текстът на представлението добива окончателната си форма в колаборация между автор и режисьор. Спектакълът е номиниран за „Аскеер“ за режисура и е оценена като представителен пример за съчетаване на съвременна драматургия и прецизна режисура. **„Момчето от последния чин“** (2022, Драматичен театър „Никола Вапцаров“ - Благоевград) е пиеса на испанския драматург Хуан Майорга. В този случай взаимодействието с текста, според думите на Тея Сугарева, се осъществява чрез преводача на пиесата Нева Мичева. Сътрудничеството с преводача се превръща в колаборативен процес, при който се наслагват нови смислови пластове.

„От какво се страхува Вирджиния Улф?“ (2024, Сдружение „Enso“ и I AM Studio) е авторски проект, който демонстрира различен начин за изграждане на драматургичната основа. Текстът е създаден върху писма, дневници и биографии на Вирджиния Улф. Водеща авторска роля чрез дивайзинг метода има самата Тея Сугарева. Спектакълът използва документална основа, но се оттласква от нея, достигайки до философски размисли и обобщения. Представлението е пример за резултат от колаборативен процес, в който актьорите се превръщат в съавтори.

И трите спектакъла подчертават интереса на д-р Тея Сугарева към взаимодействието между режисьор и драматургична основа. Те разкриват три различни типа сътрудничество – с автора на текста, с преводача като медиатор и чрез авторско изграждане на драматургията в дивайзинг процес. Общото между тях е стремежът към колаборативност, към откриването на нови смислови пластове и към превръщането на сцената в пространство за диалог между автор, режисьор и актьори.

В заключение бих казала, че д-р Тея Сугарева има приноси във всички необходими направления:

- Творчески - задълбочена работа с драматургична основа, реализирана в спектакли с висока художествена стойност и характерен сценичен език;
- Научни - изследователски интерес към режисура, драматургия и педагогиката; публикации в специализирани издания, участие в научни форуми;
- Педагогически - активна дейност като преподавател в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“; разработване на учебни програми; режисьорска работа върху дипломни спектакли.

Цялостната дейност д-р Тея Сугарева демонстрира стремеж към интеграция на теория и практика, към създаване на връзки между научноизследователската работа и художествената реализация. Тя е режисьор с богата и разнообразна практика и активен преподавател. Представените спектакли, научни публикации и педагогическа работа потвърждават нейната творческа и научна зрялост.

Въз основа на представените материали считам, че д-р Тея Сугарева напълно отговаря на критериите за заемане на академичната длъжност „Доцент по режисура за драматичен театър“ във връзка с обявения от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ конкурс.

Гласувам с „ДА“.

София, 9 септември 2025 г.

доц. д-р Румяна Николова